

Detaljan plan analize

Od upitnika do vizuelizacije rezultata

Hipotetičko istraživanje

- **Istraživačko pitanje:** U kojoj mjeri je grupna pripadnost (X) opredijelila ponašanje birača u Crnoj Gori na izborima 2016?
- **Hipoteze:**
  - Birači će preferirati partije “svoje” grupe
  - Grupne karakteristike će u većoj mjeri opredijeljivati glasanje za “tradicionalne” partije nego za novonastale
- **Slučajevi:** 6 najvećih partijskih listi na parlamentarnim izborima 2016
- **Podaci:** *Comparative Study of Electoral Systems (CSES) + Montenegrin National Election Study (MNES)*
- **Napomena:**

Odabir odgovarajuće baze podataka

Kriterijum a odabir baze

- **Ključne varijable:**

- Izlaznost
- Izborne preferencije
- Grupna pripadnost
- Relevantne kontrolne varijable

- **Vremenski okvir:**

- Koji izborni ciklusi su obuhvaćeni?
- Pred- ili post-izborna studija?
- Prethodni, sadašnji ili budući izbori?

- **Dostupnost:**

- Javna ili privatna baza?
- Veličina uzorka (iz perspektive odabranih varijabli)

Odabir odgovarajućih varijabli

Izlaznost

Ima li smisla istraživati izborne preferencije onih koji nijesu glasali?

Q12LH-a. Da li ste glasali na posljednjim izborima, bez obzira na to da li ste ubacili nevažeći listić?

1. Glasao sam

5. Nisam glasao

6. Nisam registrovan za glasanje

Zavisi od odabira zavisne varijable.

Izborne preferencija

- **Moguće alternative:**

- *Glasanje za partiju*
- *Bliskost partiji*
- *Sviđanje partije/vode*

- **Prednosti i mane:**

- *Veličina uzorka*
- *Intuitivnost*
- *Intezitet preferencije*

- **Kombinovanje kao rješenje za nedostajuće vrijednosti?**

Q22c. Kojoj od sljedećih partija se osjećate najbližim?

1. Demokratska partija socijalista DPS
2. Demokratski front DF
3. DEMOS
4. Socijalistička narodna partija SNP
5. Građanski pokret URA
6. Demokratska Crna Gora - Demokrate
7. Socijaldemokratska partija - SDP
8. Bošnjačka stranka - BS
9. Bošnjačka demokratska zajednica u Crnoj Gori - I
10. Socijaldemokrate Crne Gore – SD
11. Pozitivna Crna Gora
12. FORCA
13. Demokratska unije Albanaca - DUA
14. Albanska alternativa - AA
15. Hrvatska građanska inicijativa - HGI
16. Demokratska partija Albanaca - DP
17. Demokratski savez u Crnoj Gori - DS

Q12LH-b. Možete li nam reći za koju partiju ili koaliciju ste glasali na posljednjim izborima?

01. „Albanci odlučno“ FORCA-DUA-AA (SHQIPTARËT TË VENDOSUR FORCA-UDSH-ASH)
02. SDP – Ranko Krivokapić – „Država svima“
03. Albanska koalicija „Sa jednim ciljem“ DP, GI, DS u CG i Perspektiva (KOALICIONI SHQIPTAR „ME NJË QËLLIM“ DP-IQ-LD NË MZ DHE PERSPEKTIVA)
04. Alternativa Crna Gora
05. „Pozitivna Crna Gora – Darko Pajović – Jer volim Crnu Goru“
06. „Sigurnim korakom!“ DPS – Milo Đukanović
07. Hrvatska građanska inicijativa – HGI od srca
08. „Mr Aleksa Bečić – Demokrate – Pobjede, a ne podjele“
09. „Velika koalicija – Ključ – Demos, SNP, URA – Najbolje za Crnu Goru“
10. Srpska stranka – prof. dr Milovan Živković
11. Stranka penzionera, invalida i socijalne pravde Crne Gore – Dr Smajo Šabotić “Za bolji standard penzionera i razvoj sjevera Crne Gore”
12. Lista demokratskog saveza Albanaca - LISTA E LIDHJES DEMOKRATIKE TË SHQIPTARËVE
13. “Demokratski front – Mi ili on” (NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA, POKRET ZA PROMJENE, DEMOKRATSKA NARODNA PARTIJA CRNE GORE, RADNIČKA PARTIJA, DEMOKRATSKA SRPSKA STRANKA, POKRET ZA PLJEVLJA, SRPSKA RADIKALNA STRANKA, JUGOSLOVENSKA KOMUNISTIČKA PARTIJA CRNE GORE, PARTIJA UDRUŽENIH PENZIONERA I INVALIDA CRNE GORE I GRUPA BIRAČA – OTPOR BEZNAĐU)
14. Bošnjačka stranka – Rafet Husović – Naša snaga
15. Bošnjačka demokratska zajednica u Crnoj Gori – Hazbija Kalač
16. Socijaldemokrate Crne Gore – Ivan Brajović – “Dosljedno”
17. Stranka srpskih radikala – “Crnu Goru u sigurne ruke”

M2. Da se sljedeće nedelje ponovo održavaju izbori, koliko je vjerovatno da biste glasali za sljedeće partije?

		Sigurno	Vjerovatno	Moguće	Ne bih nikad	Ne znam
1	Demokratska partija socijalista DPS	1	2	3	4	9
2	Demokratski front DF	1	2	3	4	9
3	DEMOS	1	2	3	4	9
4	Socijalistička narodna partija SNP	1	2	3	4	9
5	Građanski pokret URA	1	2	3	4	9
6	Demokratska Crna Gora - Demokrate	1	2	3	4	9
7	Socijaldemokratska partija SDP	1	2	3	4	9
8	Bošnjačka stranka BS	1	2	3	4	9
9	Socijaldemokrate SD	1	2	3	4	9

Q15. Sada bismo htjeli da razmislite o svakoj od sljedećih političkih partija. Nakon što pročitam naziv konkretne partije, molim Vas da ih ocijenite na skali od 0 do 10, pri čemu 0 znači da Vam se konkretna partija uopšte ne sviđa, a 10 da Vam se ta partija veoma sviđa. Ukoliko niste čuli za partiju, molim Vas da mi kažete.

		Uopšte mi se ne sviđa											Veoma mi se sviđa	Nisam čuo za tu partiju	Odbija	Ne znam kako da ocijenim	Fali
Q15.a	Demokratska partija socijalista DPS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.b	Demokratski front DF	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.c	DEMOS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.d	Socijalistička narodna partija SNP	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.e	Građanski pokret URA	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.f	Demokratska Crna Gora - Demokrate	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.g	Socijaldemokratska partija SDP	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.h	Bošnjačka stranka BS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	
Q15.i	Socijaldemokrate SD	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	97	98	99	

Glasanje

- **Alternativne operacionalizacije: sadašnji, prethodni ili budući izborni ciklus?**

- **Kombinovanje izbornih ciklusa umjesto vremenske serije?**

Q13b. Možete li nam reći za koju partiju ili koaliciju ste glasali na prethodnim izborima (2012. godine)?

01. Albanska omladinska alijansa
02. Srpska sloga
03. Hrvatska građanska inicijativa
04. Pozitivna Crna Gora
05. Socijalistička narodna partija
06. Demokratska unija Albanaca
07. Albanska koalicija: DS, DP, AA
08. Demokratski front – Miodrag Lekić
09. Forca za jedinstvo
10. Bošnjačka stranka – Rafet Husović
11. Koalicija evropska CG – Milo Đukanović Zajedno
13. Srpski nacionalni savez dr Ranko Kadić

M6. Kada bi naredne nedelje ponovo bili organizovali izbori, bez obzira na to koga Vi lično podržavate, šta mislite ko bi pobijedio?

1. Demokratska partija socijalista DPS
2. Demokratski front DF
3. DEMOS
4. Socijalistička narodna partija SNP
5. Građanski pokret URA
6. Demokratska Crna Gora - Demokrate
7. Socijaldemokratska partija - SDP
8. Bošnjačka stranka - BS
9. Bošnjačka demokratska zajednica u Crnoj Gori - BDZ
10. Socijaldemokrate Crne Gore – SD
11. Pozitivna Crna Gora
12. FORCA

Grupna pripadnost

D13. Nacionalna pripadnost

- 001. Crnogorac
- 002. Srbin
- 003. Albanac
- 004. Bošnjak
- 005. Musliman
- 006. Hrvat
- 007. Drugo
- 997. Ne želim da odgovorim

D10. Vjeroispovijest

- 1101. Rimokatolička
- 1200. Protestantska
- 1600. Pravoslavna
- 1600a. Srpska pravoslavna crkva
- 1600b. Crnogorska pravoslavna crkva
- 2000. Jevrejska
- 3000. Islamska
- 4000. Budistička
- 8100. Agnostik
- 8200. Ateista
- 8300. Ništa

D07a. Socio-ekonomski status:

1. Bijeli okovratnik: široka grupa zanimanja koja ne uključuju fizički rad: menadžeri, plaćeni profesionalci, kancelarijski radnici, prodavci i vlasnici imovine ili preduzeća su uglavnom uključeni u ovu kategoriju.
2. Radnik: široka grupa zanimanja koja podrazumijevaju fizički rad.
3. Poljoprivrednik: Osobe koje su samo-zaposlene u poljoprivrednom sektoru.
4. Samozaposleni: samozaposleni u svim grupama zanimanja (osim poljoprivredi). Ovdje spadaju, na primjer, preduzetnici, vlasnici radnji, advokati, doktori koji imaju svoje ordinacije, itsl.

Ideološko grupisanje

Q19. Često se govori o tome da je osnovni politički rascjep u Crnoj Gori podjela između »procrnogorske« i »prosrpske« strane. Gdje biste pozicionirali svaku od sljedećih partija na skali od 0 do 10, pri čemu 0 znači potpuno »procrnogorska«, a 10 potpuno »prosrpska«?

		Procrnogorska														Prosrpska	Nisam čuo za takav rascjep	Nisam čuo za partiju	Odbija	Ne znam kako da ocjenim	Fali
Q19.a	Demokratska partija socijalista DPS																95	96	97	98	99
Q19.b	Demokratski front DF																95	96	97	98	99
Q19.c	DEMOS																95	96	97	98	99
Q19.d	Socijalistička narodna partija SNP																95	96	97	98	99
Q19.e	Građanski pokret URA																95	96	97	98	99
Q19.f	Demokratska Crna Gora - Demokrate																95	96	97	98	99
Q19.g	Socijaldemokratska partija SDP																95	96	97	98	99
Q19.i	Socijaldemokrate SD																95	96	97	98	99

Q17. U politici ljudi ponekad pričaju o ljevici i desnici. Gdje biste pozicionirali svaku od sljedećih partija na skali od 0 do 10, pri čemu 0 znači lijevo, a 10 desno?

		Lijevo															Desno	Nisam čuo za lijevo-desno	Nisam čuo za partiju	Odbija	Ne znam kako da ocjenim	Fali
Q17.a	Demokratska partija socijalista DPS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.b	Demokratski front DF	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.c	DEMOS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.d	Socijalistička narodna partija SNP	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.e	Građanski pokret URA	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.f	Demokratska Crna Gora - Demokrate	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.g	Socijaldemokratska partija SDP	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.h	Bošnjačka stranka BS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99
Q17.i	Socijaldemokrate SD	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						95	96	97	98	99

Q18. A gdje biste smjestili sebe na ovoj skali?

	Lijevo																Desno	Nisam čuo za lijevo-desno	Odbija	Ne znam kako da ocjenim	Fali
Q18	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10							95	97	98	99

Kontrolne varijable

Q01. Koliko biste rekli da se zainteresovani za politiku? Jeste li veoma zainteresovani, donekle zainteresovani, uglavnom niste zainteresovani ili niste uopšte zainteresovani?

1. Veoma sam zainteresovan
2. Donekle sam zainteresovan
3. Uglavnom nisam zainteresovan
4. Uopšte nisam zainteresovan

7. Odbija da odgovori (**Ne navoditi ispitanika!**)

8. Ne zna (**Ne navoditi ispitanika!**)

D19. Mjesto života:

1. Ruralno, seosko
2. Mali gradovi
3. Predgrađa većeg grada
4. Veći grad
7. Odbija
8. Ne zna
9. Fali podatak

D06. Stanje zaposlenja

01. Zaposlen – puno radno vrijeme (32 ili više sati nedeljno)
02. Zaposlen – nepuno radno vrijeme (između 15 i 32 sati nedeljno)
03. Zaposlen – nepuno radno vrijeme (manje od 15 sati nedeljno)
04. Pomaže članu domaćinstva
05. Nezaposlen
06. Student, školuje se ili je na stručnom usavršavanju
07. Penzioner
08. Domaćica, domaćin, obavlja kućne poslove
09. Invaliditet koji onemogućava zaposlenje
10. Drugo

Plan rekodiranja varijabli

Rekodiranje pojedinaca/grupa

- **Svođenje na smislene kategorije preporučljivo kada:**

- Razlike među kategorijama nijesu od teorijskog značaja
- Nedovoljan broj odgovora čini da se neke kategorije ne mogu statistički analizirati
- Planirani metod analize diktira manji broj kategorija na nezavisnoj varijabli (npr. t-test)

D19. Mjesto života:

1. Ruralno, seosko
2. Mali gradovi
3. Predgrađa većeg grada
4. Veći grad
7. Odbija
8. Ne zna
9. Fali podatak

Rekodiranje pojedinaca/grupa

- Višestruko rekodiranje:

Referendum

vs.

Manjiski status

D13. Nacionalna pripadnost

001. Crnogorac	1
002. Srbin	0
003. Albanac	1
004. Bošnjak	1
005. Musliman	1
006. Hrvat	1
007. Drugo	
997. Ne želim da odgovorim	
998. Ne znam	
999. Bez odgovora	

D13. Nacionalna pripadnost

001. Crnogorac	0
002. Srbin	0
003. Albanac	1
004. Bošnjak	1
005. Musliman	1
006. Hrvat	1
007. Drugo	
997. Ne želim da odgovorim	
998. Ne znam	
999. Bez odgovora	

Klasifikacija partija

- **Klasifikacija po osnovi**

- Pristupa vlasti (vlast - opozicija)
- Ideološke podjele (lijevo – desno)
- Identitetske podjele (suv. – uni.)
- Tip partije („tradic.” – „nova”) ...

M6. Kada bi naredne nedelje ponovo bili organizovali izbori, bez obzira na to koga Vi lično podržavate, šta mislite ko bi pobijedio?

1. Demokratska partija socijalista DPS
2. Demokratski front DF
3. DEMOS
4. Socijalistička narodna partija SNP
5. Građanski pokret URA
6. Demokratska Crna Gora - Demokrate
7. Socijaldemokratska partija - SDP
8. Bošnjačka stranka - BS
9. Bošnjačka demokratska zajednica u Crnoj Gori - BDZ
10. Socijaldemokrate Crne Gore – SD
11. Pozitivna Crna Gora
12. FORCA
13. Demokratska unije Albanaca - DUA
14. Albanska alternativa - AA
15. Hrvatska građanska inicijativa - HGI
16. Demokratska partija Albanaca - DP
17. Demokratski savez u Crnoj Gori - DS

97. Odbija da odgovori (**Ne navoditi ispitanika!**)

98. Ne zna (**Ne navoditi ispitanika!**)

99. Fali podatak

Kombinovanje rekodiranih mjera

- Da li je pojedinac glasao partiju unutar svoje grupe?

D13. Nacionalna pripadnost

001. Crnogorac	1
002. Srbin	0
003. Albanac	1
004. Bošnjak	1
005. Musliman	1
006. Hrvat	1

007. Drugo

997. Ne želim da odgovorim

998. Ne znam

999. Bez odgovora

M6. Kada bi naredne nedelje ponovo bili organizovali izbori, bez obzira na to koga Vi lično podržavate, šta mislite ko bi pobijedio?

1. Demokratska partija socijalista DPS
2. Demokratski front DF
3. DEMOS
4. Socijalistička narodna partija SNP
5. Građanski pokret URA
6. Demokratska Crna Gora - Demokrate
7. Socijaldemokratska partija - SDP
8. Bošnjačka stranka - BS
9. Bošnjačka demokratska zajednica u Crnoj Gori - BDZ
10. Socijaldemokrate Crne Gore – SD
11. Pozitivna Crna Gora
12. FORCA
13. Demokratska unije Albanaca - DUA
14. Albanska alternativa - AA
15. Hrvatska građanska inicijativa - HGI
16. Demokratska partija Albanaca - DP
17. Demokratski savez u Crnoj Gori - DS

97. Odbija da odgovori (Ne navoditi ispitanika!)

98. Ne zna (Ne navoditi ispitanika!)

99. Fali podatak

Odabir odgovarajućih metoda

- **Deskriptivna statistika**

- Tabele frekvencija
- Mjere centralne tendencije
- Mjere varijacije

- **Bivarijantna statistika**

- Krostabulacije
- Korelacije
- T-test

- **Multivarijantna statistika**

- Linearna regresija
- Logistička regresija

		Zavisna varijabla	
		Kategorička	Intervalna
Nezavisna varijabla	Kategorička	Hi-kvadrat	T-test/ANOVA
	Intervalna	Logistička regresija	Korelacija/Linearna Regresija